

національної науки слід відмітити дослідження феномену статевої ідентифікації, впливу ґендерних стереотипів на ґендерну поведінку дітей, спілкування з однолітками та дорослими, уточнення і поглиблення знань про «зародки упередженості» та ґендерну поляризацію у дитячому віці, роль статевої самосвідомості у структурі загальної самосвідомості дитини). Інтеграція теоретичних поглядів вчених щодо з'ясування механізмів ґендерної соціалізації в дошкільному віці є переконливою методологічною платформою для науково-психологічного аналізу та емпіричного дослідження ґендерних уявлень та поведінки дітей.

ЛІТЕРАТУРА

1. Берн Ш. Ґендерная психология: пер. з англ. / Ш. Берн. – СПб, 2001. – 456 с.
2. Дуткевич Т. В. Дошкільна психологія : навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 392 с.
3. Єремеева В. Хлопчики та дівчатка: два різних світи. Нейропсихологи – вчителям вихователям, батькам, шкільним психологам / В. Єремеева. Т. Хрізман. – К. : Редакції загальнопедагогічних газет, 2003. – 112 с. – (Бібліотека «Шкільного світу»).
4. Кікінежді О.М., Говорун Т. В., Шульга І.М. Ґендерне виховання дошкільнят. Навчально-методичний збірник / О. М. Кікінежді, Т. В. Говорун, І.М. Шульга. – Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2015. – 192 с.
5. Кравець В. П. Ґендерна педагогіка : навч. посіб. / В. П. Кравець. – Тернопіль : Джура, 2003. – 416 с.
6. Москаленко В. В. Соціальна психологія : підручник / В. В. Москаленко. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 624 с.
7. Павелків Р. В. Дитяча психологія : навч. посіб. / Р. В. Павелків, О. П. Цигипало. – К. : Академвидав, 2010. – 432 с.

Чорний М.

Науковий керівник – проф. Фурман А.В.

ІНТЕНЦІЙНІСТЬ СВІДОМОСТІ ЯК ЧИННИК СПРЯМОВАНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Актуальність теми дослідження. Феномен свідомості є винятково складним предметом пізнання як для філософів, так пізніше і для науковців-психологів (див. [4]). Оригінальне дослідження здійснене Ароном Гурвічем (див. [1]) у 1940 р., що завершується *кореляційною концепцією свідомості*, підґрунтя якої становило критичне методологічне настановлення: «... *свідомість* не варто плутати із звичайною одновимірною сферою, утвореною з актів як реальних психічних подій, які співіснують і слідують один за одним. Її радше належить розглядати як *кореляцію, співвіднесеність чи паралелізм* між площиною актів, психічних подій, ноез і другою площиною, яка є площиною сенсу (ноем)...» [4, с. 18].

Інтенційність — одне з базових понять сучасної як феноменологічної, так і аналітичної філософської традиції, а в психології воно використовується для позначення однієї з фундаментальних властивостей свідомості. Корінь слова «інтенційність» відображає поняття, яке він висловлює, випливаючи з латинського *intentio*, що означає «спрямований». Інтенційність вивчалася з давніх часів і породила численні дебати, одні з яких стосуються інтенційного відношення: співвідношення між інтенційними станами та їх об'єктами. У той же час дане поняття є одним з найбільш спірних в сучасній філософії, і суперечки ведуться не тільки відносно природи тієї властивості, що позначена ним, а й також щодо змісту цього поняття. Проблема інтенційності знаходиться на стику двох сфер теоретичної філософії — філософії свідомості і філософії мови.

Саме тому проблема інтенційності знаходиться в безпосередньому зв'язку практично з усіма основними «вічними» проблемами філософії, і вибір тієї чи іншої позиції щодо інтенційності зв'язується з певним осмисленням великого кола філософських та психологічних проблем. До них відноситься, зокрема, онтологічне питання про природу свідомості. Ф. Brentano вводить інтенційність у тогочасний філософський дискурс як поняття, що означає особливу властивість психічних феноменів, якою не володіє жоден фізичний феномен. Така постановка питання ставить серйозну проблему перед фізичними теоріями свідомості, оскільки передбачає неможливість редукції психічних феноменів до фізичних. Однією з важливих дискусійних тем у філософії свідомості є можливість натуралізації інтенційності, ця тема розроблялася в працях Ф. Дрецке, Р. Міллікен, Дж. Фодор, але задовільного рішення їм, як видається, не вдалося знайти. З проблемою реалізму традиційно пов'язується інтенційність у роботах, написаних під впливом казуальної теорії референції, наприклад, у книзі К. МакГінн «Ментальний зміст» або роботі Р. Міллікен «Мова, думка та інші біологічні категорії». «Чи можна уявити зміст свідомості незалежним від предметів зовнішнього світу?» — так можна сформулювати основне питання, що розгорнулося, але ще далеко не завершилося в науковій дискусії.

Ще однією проблемою, яка заслуговує на згадку в зв'язку з поняттям «інтенційність», є проблема значення мовних виразів. Інтенційність і значення безпосередньо пов'язуються майже у всіх роботах англо-американських авторів. Проблема інтенційності мовних виразів можна сформулювати таким чином: що є її джерелом, інтенційність свідомості або зовнішній світ? Теорії такого типу досі є домінуючими в англо-американській філософії, психології, а дискусії про їх обґрунтованість ведуться до цього дня (див. детально [1; 2; 3; 4; 5; 6]).

В психологічній антропології проблему інтенційності досліджували С. Лур'є, RA Shweder, в психології Д. Винник, А.Гурвіч, Д. Деннет, В. Кебуладзе, С.Кримський, В.Лях, М.Мамардашвілі, А.В.Фурман, J. Hoffmann, J. Knobe, B. F. Malle, A. Stock; в психолінгвістиці Н. Алма, Е. Бейтс.

Поняття інтенційності вводиться як один із засобів опису свідомості, як основа для виокремлення своєї предметної області психології. Адекватна концептуальна схема, в рамках якої описувалась б свідомість, дозволила б психології визначитися із методологією дослідження свого предмета.

Однак, у психології досі немає такої схеми. Адже проблема зв'язку між свідомістю і тілом, наприклад, полягає в тому, що нам не відомо, як пояснити зв'язок двох зрозумілих феноменів. Кожна концепція тут пропонує новий опис структури свідомості і її елементів.

Є підстави вважати, що численні суперечки з даної проблематики багато в чому пов'язані з нечіткістю визначення цього поняття, що робить завдання його прояснення ще більш актуальним.

В психології дослідження феномену інтенційності є надзвичайно актуальним, оскільки основні наукові теорії інтенційності лежать в площині філософії та філології та лише започатковані у сучасних дослідженнях провідних вітчизняних психологів (див. детально [1; 2; 3; 4]).

Мета дослідження: змістовий аналіз та рефлексивне обґрунтування інтенційності як інтегрального параметра свідомості і як важливого чинника спрямованості особистості.

Виклад основного матеріалу дослідження. Своєрідна буттєвість свідомості, як можна припустити, становить ідеальний смисловий горизонт атрибутивно бездонного океану предметності, до якого дотично, головню через двоплощинну кореляцію чи співвіднесеність - психодуховних актів-подій (ноез) і сенсу (смилоформ, ноєм), більшою чи меншою мірою причетна індивідуальна свідомість упродовж життєвого шляху людини (див. [4]). Причому «ця кореляція, - зауважує Арон Гурвіч (див. [1]), - є такою, що з кожним актом співвідноситься своя ноєма, проте одна й та сама ноєма може узгоджуватися з незліченною кількістю актів», вона й визначає формат інтенційності свідомості як стосунок-спрямованість до об'єкта, що перетворює її на акт, ритм чи такт відання: суб'єкт переживає його як актуалізований сенс, як ідеальну позачасову єдність, що підлягає ідентифікуванню. Тому інтенційність знаменує об'єктивувальну та упредметнювальну функції свідомості, коли особа стає віч-на-віч із сенсами, ідеальними згустками смислів, до яких вона вільна звертатися знову і знову, безліку конструюючи значеннєві мислєсхеми та гірлянди смилоформ власного буття. Загалом модуси усвідомлення, оперуючи відеальним матеріалом предметності у відриві від об'єктів матеріального світу, що підлягає повному або частковому ідентифікуванню, розпросторюються у широкому діапазоні - від реальних до суто ідеальних об'єктів та від опцій внутрішнього сприйняття самоупредметнєнь до актів рефлексії і саморефлексії [4, с. 24].

Свідомість особистості, котра оживає в актах довершеного інтенційованого сенсотворення, - це завжди творче дійство, яке належить онтофеноменальній даності й характеризує духовний вимір її життя як тернистий шлях до самого себе. У зв'язку з цим С.Б. Кримський (див. [2]) зауважує: «Внутрішня смислотворчість і визначає духовність як таку, тобто здатність будувати свій внутрішній світ, «живий всесвіт» особи, що робить її інтелектуально незалежною від кон'юнктурних обставин наявного буття» [4, с. 24].

Якщо я подумаю про піаніно, щось у моїх думках виникає образ піаніно. Якщо я думатиму про їжу, щось у моїй промові буде стосуватись їжі. Цю особливість думок і слів, за допомогою яких вони обираються, посилаються на речі або являться річчю, називають інтенційністю. Інтенційність – це спрямованість, прагнення, що спрямовують пізнання, волю, почуття людини на певний предмет (див. детально [6]).

Функціонування інтенційності забезпечується комплексом психічних процесів, станів. Психічні стани, які спрямовані на конкретні об'єкти, називаються «інтенційними станами» Свідомість, розглядається вченими, як одновимірна сфера буття, фундаментальна структура якої полягає лише й виключно в часовості. Розум конституують лише послідовні сприйняття, при цьому розум є не що інше, як низка чи набір різноманітних сприйняттяв, які слідуєть одне за одним із немислимою прудкістю й перебувають у неспинному плінї та русі.

Г'юм сформулював концепцію свідомості як одновимірної сфери, складеної зі звичайної послідовності реальних подій, що складає головний сенс того, що Гусерль називає **психологізмом**. Такої ж думки дотримувались Лока й Берклі.

Ноєма - це індивідуальне сприйняття людиною визначеного об'єкта, визначальним образом цього об'єкта в свідомості цієї людини, яка переживає розглядуваний акт,- **ноезу** і являється сенсом сприйняття.

(див. детально [2; 3;4]).

Головна роль, яку відігравала інтенційність у процесах свідомості, змусила Brentano розглядати інтенційність як «психічну марку»; базову умову для функціонування психіки. Окремі психічні явища можуть візуалізувати інтенційність у зображеннях, знаках, словах тощо. Проте, інтенційність цих явищ швидше за все виведена з інтенційності свідомості, яка їх продукує. Звук це лише слово, якщо воно було сповнене значенням намірами промовця або спільноти промовців; в той час як живопис, хоч і абстрактний, здається, має лише тематику, передбачену художником. Незалежно від того, чи всі психічні стани являються інтенційними, можна

безсумнівно стверджувати, що всі інтенційні явища являються психологічними за походженням (див. детально [6]).

Науковці прагнуть дати відповідь на запитання: «Чому будь-який конкретний інтенційний стан стосується одного, а не іншого?».

Інтенційні стани реалізуються через особливості психічних станів. Найдавніша версія цієї теорії базується на теорії форм Платона. Платон стверджував, що крім матерії (hyle) з якої вони складаються, у всіх речей є ще один аспект, який він назвав їхньою «формою» (morphê). Точне значення Платонівської «форми» є спірним питанням. З однієї сторони, дві речі мають однакову форму або є «конформними», якщо вони мають однакову форму; у більш широкому тлумаченні дві речі є конформними, якщо існує взаємозв'язок між їхніми суттєвими ознаками, як між будівлею та проектом архітектора для будівлі. Коли ми думаємо про об'єкт, ми його форму уявляємо таким чином, що наша думка буквально візуалізує форму об'єкта. Аристотель далі розвивав цю теорію, стверджуючи, що у сприйнятті (sensu) форма сприйнятого об'єкта передається від об'єкта до розуму того, хто сприймає (див. детально [6]).

У середньовіччі Тома Аквінський захищав і розвивав теорію Аристотеля, і в ранній сучасний період теорія знаходить спадкоємця в роботі «британських емпіриків» Локка та Юма. Локк і Юм стверджували, що «ідеї», які вони вважали фундаментальними складовими думки, відносяться до їх об'єктів, оскільки вони є зображеннями цих об'єктів, вражені думкою через перцепцію (див. детально [4; 5; 6]).

Незважаючи на те, що зображення або форми можуть відігравати певну роль у думці, уже загально визнано, що вони не можуть забезпечити повний облік інтенційності. Співвідношення між зображенням та його об'єктом є співвідношенням подібності. Але через це виникла складність, яка була вперше піднята в Середньовіччі проти формальної теорії Оккама. Проблема полягає в тому, що співвідношення подібності неоднозначне у тому, що інтенційного співвідношення не може бути [6].

Альтернативна формальна модель, яка, здається, уникає цієї проблеми, звертається до опису. Готлоб Фреге і Бертран Рассел стверджували, що якщо людина думає про певний предмет, то має на увазі опис, який однозначно ідентифікує саме цей предмет. Описи уникають проблеми невизначеності, з якою стикаються зображення. Наприклад, в нашій уяві може бути багато людей, які нагадують Махатму Ганді, але, ймовірно, лише одна людина, відповідатиме опису лідера та індійського націоналіста. Оскільки «дескриптивний» облік приймає поняття, що стосується його об'єкту, описуючи його так, що особливості поняття якимось чином відповідають особливостям об'єкта, дескриптивна теорія, мабуть, також є формальною теорією інтенційності.

Формальний підхід також допомагає пояснити, чому інтенційний стан відноситься до одного об'єкта, а не іншого, як мислителі розуміють, про що вони думають. При спрямованості людини на певні об'єкти, необхідною умовою є задіяність психічних процесів. Інтенційність полягатиме у тому, щоб замислитися над різними аспектами цих об'єктів, роз'яснити їх, описати їх і навіть робити надійні передбачення про них. Наприклад, якщо я розумію, що таке кінь, і що таке вівця, я повинен бути в змозі розповісти вам про їх розбіжності та, можливо, зробити прогнози щодо їх поведінки. Якщо інтенційні стани є конформними зі своїми об'єктами, ми маємо пояснення того, як таке розуміння можливе, оскільки форма об'єкта, на яку спрямований інтенційний стан, має бути доступною для мене, якщо я рефлексую власні думки (див. детально [1; 2; 6]).

А.В.Фурман вважає (див.[4]), що «водночас від того, на що саме «повернуті очі душі», або який *вектор інтенціювання* має індивідуальна свідомість, визначальною мірою залежить не лише вибір, зміст і формовияви мислєдїяльних упредметнєнь людини, а й її *світглядна оптика*, крізь смислові лінзи якої вона бачить об'єктивну реальність, конструє соціальну й ситуаційно підтримує актуалізаційний стан духовної. Причому генеза цієї оптики в кожній особистості, характеризуючись полісмисловим плетивом думок, переживань, настановлень, цінностей і психічних образів, має загальні віхи становлення: в дитинстві привласнюються норми, стереотипи, удїяльнені знання і цінності, потім вони у підлітковому віці та юності отримують внутрішнє розширення і персоніфікацію, далі вже у зрілості ця світглядна оптика реконструюється, індивідуалізується й систематизується і насамкінець (звісно, за умов безперервної самоосвіти і спрямованої духовної роботи особи над собою) вона збагачується новими смисловими лінзами, котрі творяться для себе і навколишніх, а інколи - для поповнення фондів культури етносу, нації чи людства загалом.

Причому як люфт достеменно наукового, невидимого, але символічно позначеного, універсального - це, на переконання М.К. Мамардашвілі (див. [3]), «здатність і зусилля бути й одночасно вміння практикувати складність і різноманіття життя, тобто вміння жити на вулкані незнаного у ситуації неповного знання» [4, с. 23].

Висновки. Корінь слова «інтенційність» відображає поняття, яке він висловлює, впливаючи з латинського intentio, що означає «спрямований».

Вітчизняні та зарубіжні психологи робили численні спроби дати визначення поняттю «інтенційний стан». Більшість науковців шляхом змістового аналізу та рефлексивного обґрунтування визначають інтенційність як інтегральний параметр свідомості і як важливий чинник спрямованості особистості.

Інтенція (лат. *intentio* «намір, прагнення») - намір, ціль, спрямованість свідомості на якийсь об'єкт чи суб'єкт, або сам план дій та вчинків людини.

Термін інтенція подвійно багатозначний. Перша багатозначність проявляється в поточному ужитку цього слова у французькій та італійській: з одного боку, інтенція як намір (*avoir l'intention de* – «мати намір зробити щось»), а з іншого – психологічно-феноменологічне розуміння «інтенції» (див. детально [6]).

Зображення, форми не можуть забезпечити повний облік інтенційності. Співвідношення між зображенням та його об'єктом є співвідношенням подібності. Інтенційні стани відносяться до речей, які реалізуються через властиві особливості психічних станів (Платон).

Інтенційність (від лат. - спрямування, націленість) - вихідна сенсоформуюча спрямованість свідомості на світ, сенсоутворююче відношення її до предмета, що на ньому базується інтерпретація інтенційних актів. Це інтегральний параметр свідомості, чинник спрямованості особистості; спрямованість, прагнення, що спрямовують пізнання, волю, почуття людини на певний предмет (див. детально [3]).

Інтенційність є одним із базових понять сучасної як феноменологічної, так і аналітичної філософської традиції, а в психології воно використовується для позначення однієї з фундаментальних властивостей свідомості.

Окремі психічні явища можуть візуалізувати інтенційність у зображеннях, знаках, словах тощо. Всі інтенційні явища є психічними за походженням, адже знаходять своє місце у свідомості людини.

Інтенційність традиційно вважається науковцями характеристикою свідомості. Проте її можна розглядати ширше як спрямованість, що має характер дії. У такому випадку інтенціональність торкається не тільки інтелекту, але й моральної дії. Інтенційність підкреслює цілісність свідомості. Не буває свідомості самої по собі. Тому не можна розділяти окремо свідомість і окремо об'єкт.

Термін інтенційність у його фактичному вжитку охоплює такі різні явища, як:

- 1) для слів, висловів тощо – «мати значення»;
- 2) для презентацій – бути в змозі позначити щось справді наявне, або, коли є кілька речей, позначити кожну з них;
- 3) для репрезентацій – бути в змозі позначити щось, чого не існує;
- 4) для стану свідомості – здатність зосереджуватися на певному стані речей (Гіларі Патнем).

Дескриптивний облік приймає поняття, що стосується його об'єкту, описуючи його так, що особливості поняття якимось чином відповідають особливостям об'єкта, дескриптивна теорія також є формальною теорією інтенційності.

Формальна теорія дає обґрунтування, чому інтенційний стан відноситься до одного об'єкта, а не іншого, як мислителі розуміють, про що вони думають. При спрямованості людини на певні об'єкти, необхідною умовою є задіяність психічних процесів. Інтенційність полягатиме у тому, щоб замислитися над різними аспектами цих об'єктів, роз'яснити їх, описати їх і навіть робити надійні передбачення про них (Готлоб Фреге і Бертран Рассел).

Інтенційність — це: а) інтегральний параметр свідомості, б) чинник спрямованості особистості; спрямованість, прагнення, що спрямовують пізнання, волю, почуття людини, пов'язані із певним предметом.

Інтенційні стани реалізуються через властиві особливості психічних станів.

Зображення та форми об'єктів не можуть забезпечити повне врахування інтенційності. Співвідношення між зображенням та його об'єктом є співвідношенням подібності (див. детально [1; 2; 3; 4]).

Інтенційність особистості проявляється у її риторичі. В мовленнєвих висловах людини періодично з'являтимуться слова, приклади, алегорії і тд., не пов'язані на пряму із змістом повідомлення, проте пов'язані із інтенційністю людини, її істинними інтересами, намірами, мотивами, спрямованістю.

Акмеологія одним із методів дослідження інтенційності людини визначає психо-вербальний аналіз її риторичі, професійної спрямованості.

Результати нашого теоретичного та емпіричного дослідження підтверджують гіпотезу про взаємозв'язок інтенційності з професійною спрямованістю особистості та особливостями, специфікою, преорітетатами трудової (навчальної) діяльності.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці психодіагностичного комплексу для дослідження особливостей інтенційності у представників різних соціальних та професійних сфер.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гурвіч А. Щодо інтенційності свідомості / Арон Гурвіч // філософська думка. – 2015. – №5. – С.14-29. [3, с. 24].
2. Кримський С.Б. Під сигнатурою Софії / Сергій Борисович Кримський. – Київ.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. – 367.
3. Мамардашвили М.К. Как я понимаю философию / Морав Константинович Мамардашвили. – [2-е изд., измен. и доп.] / сост. и общ.ред. Ю.П. Сенокосова. – М.: Изд. группа "Прогресс", "Культура", 1992. – 416с.
4. Фурман А. В.Свідомість як рамкова умова пізнання і методологування / Анатолій Васильович Фурман // Психологія і суспільство, 2017. – № 4 (70). – С. 16-38.

5. Чорний М.М. Проблема евристичності методологічних підходів до вивчення особистості у психології /М.М.Чорний // Вітакультурний млин. — Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ».— 2016 — Модуль 18 — С.71-76.
6. Chisholm, R. M. (1956). "Perceiving: a Philosophical Study," chapter 11, selection in D. Rosenthal (ed.), The Nature of Mind, Oxford: Oxford University Press, 1990. – С. 2-3.

Якимішин Н.

Науковий керівник – доц. Васильківська Н. А.

ФОРМУВАННЯ СЛОВЕСНОЇ ТВОРЧОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ТВОРЕННЯ ЗАГАДКИ

«Школа – не комора знань, а світоч розуму. Усі діти не можуть мати однакові здібності. І найважливіше завдання школи — виховання здібностей»

Василь Сухомлинський

Творчий учень – це шлях до успіху. Суспільство має потребу у поколінні, яке буде генератором ідей, тому важливо, щоб кожна дитина не боялася висловити свою думку, проявити себе. Вчитель має стати тією людиною, яка допоможе і підтримає учня у спробах творчого розвитку.

Найбільше можливостей для виявлення творчого потенціалу та розвитку творчих здібностей є на уроках літературного читання. Учні не лише вчать читати твори, аналізувати їх, вдосконалювати техніку читання. Під керівництвом учителя вони навчаються також проявляти творчі здібності. Як засіб розвитку літературно-творчої діяльності, згідно з вимогами навчальної програми, використовують роботу над малими фольклорними жанрами.

Мета статті полягає у тому, щоб визначити наявність методичних прийомів роботи над загадкою, спрямованих на розвиток словесної творчості молодшого школяра.

Актуальність дослідження зумовлена невисоким рівнем розвитку творчих здібностей молодших школярів, використанням одноманітних форм роботи на уроках літературного читання, спрямованих на формування літературної творчості.

Як жанр літератури, загадка сформувалася у давнину. Дослідженням загадки займалися І. Франко, О. Потебня, В. Гнатюк, І. Березовський, П. Попов та ін. Перші доробки почали видавати ще у ХІХ столітті, зокрема, збірки О. Сементовського «Малороссийские и галицкие загадки», М. Номиса «Українські приказки, прислів'я і таке інше», І. Я. Франка «Останки первісного світогляду в руських і польських загадках народних». Перша збірка «Галицькі приповідки і загадки», яка вийшла 1841 р. у Відні, належить Г. Ількевичу. Єдиного визначення жанру загадки немає. Ґрунтовне визначення подає М. Дмитренко: загадка – це короткий афористичний фольклорний твір, побудований на інакомовності, метафорі, алегорії, описові предметів, явищ, живих істот у хитромудрій запитальній чи стверджувально-констатуючій формі (де це питання відчувається), що потребує відгадки, розшифрування зумисне закодованої символічної інформації з метою:

- активізації пізнавальної діяльності;
- формування навичок логічного, абстрактного мислення;
- розвитку кмітливості, спостережливості;
- естетичної насолоди;
- розваги, гри і опосередкованого виховання чи випробування розумових здібностей людини за певних обставин [2].

Визначено художні особливості загадки як жанру літератури. Художню специфіку жанру дослідник народних загадок І.Березовський вбачає в конкретності теми, лаконізмі, конденсованості думки, надзвичайній стійкості традицій та усталеності образів [1].

Педагоги і фольклористи звертають увагу на специфічну властивість загадки, яка, апелюючи до уяви та логіки дитини, виробляє вміння бачити у звичних та буденних речах багато поетичного, прекрасного. Загадка широко використовується для розвитку пам'яті, уваги, мислення, крізь поетичне віконечко ознайомлює з навколишнім світом, намагається зосередити увагу на таких явищах, які є невидимими для очей, вчить бачити у звичайному незвичайне, в буденному – поезію [7, с. 28].

В описі змістової лінії «Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного» в оновленій навчальній програмі для загальноосвітніх навчальних з літературного читання закладів у 2–4-х класах, індивідуальне та колективне складання загадки відносять до завдань, які стимулюють творчу діяльність. Робота над загадкою є наскрізною протягом вивчення навчального курсу «Літературне читання» [3].

Творчий процес, методи вивчення творчості, якості творчої особистості, вміння діагностувати рівень творчості, володіння основними формами, шляхами і механізмами формування творчої особистості – це основні положення, якими повинен володіти педагог для успішного формування творчої особистості. Важливо